

Hitlerův
vůsadcář
ŽIVOT A BOJE
RUDOLFA
WITZIGA

GILBERTO
VILLAHERMOSA

Rudolf Witzig

Gilberto Villahermosa

HITLERŮV VÝSADKÁŘ

Život a boje Rudolfa Witziga

Praha 2011

Gilberto Villahermosa

HITLERŮV VÝSADKÁŘ

Život a boje Rudolfa Witziga

Přeloženo z anglického vydání

Hitler's Paratrooper / The Life and Battles of Rudolf Witzig,

původně vydaného nakladatelstvím Frontline Books,

an imprint of Pen & Sword Books Ltd,

47 Church Street, Barnsley, S. Yorkshire, S70 2AS

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu od Frontline Books.

Copyright © Gilberto Villahermosa, 2010

Translation © Jiří Dolanský, 2011

Czech Edition © Leonid Křížek, Elka Press, Praha 2011

ISBN 978-80-87057-12-4

OBSAH

Poděkování	7
Seznam ilustrací a map	10
Mapy	14
Úvod	19
<i>Prolog: Sláva a smrt</i>	24
1. Válečné dítě	26
2. Fallschirmjäger	40
3. Eben Emael	60
4. Kréta	100
5. Roztříštěný hrot kopí	124
6. Severní Afrika: První boje	142
7. Severní Afrika: Do posledního muže	164
8. Od partyzánů k Rudé armádě	188
9. Holandsko: „To už nebyla válka“	204
10. Holandsko: Poslední boje	228
11. Nová německá armáda a odchod do výslužby	246
Poznámky	265
Bibliografie	285

PODĚKOVÁNÍ

V roce 2005, když jsem byl přidělen k severnímu regionálnímu velitelství NATO v Brunssumu v Nizozemí, obrátil se na mne můj belgický kolega, jenž věděl, že právě píšu článek o velké belgické pevnosti Eben Emael a jejím dobytí malou skupinou elitních německých výsadkářů během druhé světové války. „Gile,“ zeptal se mě tento můj přítel, „víš, kdo vedl útok na Eben Emael?“ „Ovšem,“ odpověděl jsem s jistotou, „Rudolf Witzig.“ „Správně,“ řekl ten plukovník belgické armády, a s úsměvem dodal: „Dole v kavárně je zrovna jeho syn.“ A tak jsem rychle seběhl po schodech dolů a německému armádnímu inženýrovi plukovníkovi Jürgenovi Witzigovi, tehdy veliteli mnohonárodní organizace *Civil Military Cooperation Group North*, jsem se představil. S Jürgenem jsme se rychle spřátelili a když jsem mu řekl, že připravuji článek o pevnosti Eben Emael a potřeboval bych informace o jeho otci, okamžitě souhlasil s tím, že mi pomůže.

Během krátké doby mi plukovník Witzig dal k dispozici všechny osobní dokumenty svého otce včetně jeho fotografických alb. Byl to pro historika učiněný poklad, obsahující velké segmenty oficiálního válečného deníku *7. Fliegerdivision Luftwaffe*, Witzigův osobní deník z války, poznámky, dokumenty a mapy o operaci dobytí Eben Emaelu, hlášení o akcích, jichž se jeho prapor účastnil v severoafričtém tažení, pracovní verzi nepublikované knihy Rudolfa Witziga, v níž popsal historii svého výsadkového praporu a pluku během války a jeho boje v Belgii, severní Africe, Francii, Litvě a Východním Prusku, a podrobnou historii jeho rodiny, abych jmenoval to nejdůležitější. Navíc tam bylo množství článků z novin a časopisů

a dokumentů o Eben Emaelu a Krétě. Nakonec tam byla i řada knih zabývajících se dějinami druhé světové války s poznámkami, jež si na okrajích stránek jeho otec zapsal.

Jürgen Witzig mi tohle všechno dal naprosto bez výhrad k dispozici a vysvětlil mi, že podstatnou část této sbírky připravoval pro německý *Bundesarchiv* a že by v tom případě nejspíš nebyla nějaký čas přístupná badatelům, protože bylo třeba tyto materiály nejprve patřičně uspořádat. Také souhlasil s množstvím schůzek a trpělivě mi odpovídal na všechny moje dotazy zasílané elektronickou poštou. Také pro mou ženu a mne dohodl návštěvu své matky Hanny v Mainzu a pracovní schůzku s ní. Nakonec mi pomohl navázat kontakt s členy Svazu německých výsadkářů, včetně několika mužů, kteří sloužili pod jeho otcem v severní Africe, Francii a Litvě. Stejně jako Jürgen i tito váleční veteráni uvítali jak mě, tak i můj projekt, který se teď už rozrostl na úplný životopis Rudolfa Witziga, a pozvali mě na své setkání v roce 2005, kde jsem měl možnost řadu z nich vyzpovídat. Ukázalo se, že také oni jsou přátelští a velkorysí, poskytli mi řadu fotografií a dokumentů a trpělivě odpovídali na všechny mé otázky. Výsledkem toho všeho bylo, že „můj pohár dokonce přetekl“ a já jsem nashromáždil o Rudolfu Witzigovi, jeho výsadkářích a německých vzdušných silách ve druhé světové válce dokonce nadbytek informací.

Během mého bádání a sepisování mi poskytlo podporu mnoho jednotlivců i organizací. Jsem hluboce zavázán pracovníkům *National Archives and Records Administration* v Colledge Park v Marylandu a *U.S. Army Military History Institute* v Carlisle v Pensylvánii za jejich přičinlivost v nalézání a pořizování kopií německých výslechových protokolů, tak zásadních pro tuto knihu.

Chtěl bych poděkovat své ženě Natalii a našim synům Alexandrovi, Nicholasovi a Michaelovi za jejich podporu, porozumění a pomoc během těch několika let, jež příprava této knihy vyžadovala. Všichni se osvědčili jako cenní korektoři. Nicholas, nadaný spisovatel, také rukopis připravil k vydání, zatímco Michael, talentovaný fotograf, strávil několik nesmírně cenných měsíců zpracováváním fotografií. Jsem také hluboce zavázán dějepisci americké armády, autorovi řady publikací a svému blízkému příteli podplukovníkovi ve výslužbě Markovi J. Reardonovi, jenž se zúčastnil všech fází přípravy této knihy. Paní Barbara Sieberová se osvědčila jako cenná pomocnice při překladech množství dokumentů z Witzigovy sbírky z němčiny do angličtiny a získala si tím mou vděčnost. Konečně bych

chtěl poděkovat svému vydavateli, Deboře Hercunové a pracovnímu kolektivu Frontline Books za to, že výtvor, který zpočátku vypadal jako nevzhledná ruda, dokázali přetavit v ryzí kov. Nakonec bych chtěl poděkovat Michaelu Leventhalovi za jeho podporu a přátelství. Tato kniha by bez obou posledně jmenovaných nespátřila světlo světa.

ILUSTRACE A MAPY

Ilustrace

- Pohlednice s fotografií Rudolfa Witziga frontispis
Witzig s kolegy, vojáky 16. ženijního praporu strana 19
Witzig na přehlídce v roce 1935 20
Jeden z Witzigových druhů z 16. ženijního praporu 21
Výcvik střelby z kulometů u 16. ženijního praporu 22
Umělecké ztvárnění Höxteru 23
Velitelé 31. a 57. ženijního praporu v roce 1937 24
Witzig se spolužáky z vojenské školy 23
Kadet vojenské školy Witzig na koni 24
Witzig (vlevo) s kolegou kadetem vojenské školy 25
16. ženijní prapor při přehlídce v roce 1937 25
Pontonový most postavený během cvičení Witzigovým praporem 26
2. rota 16. ženijního praporu při přehlídce v roce 1937 27
Výsadkáři při nácviu přistání s padáky 30
Výcvik výsadkářů ve výsadkové škole ve Stendalu, 1938 31
Výsadkář při seskoku s roztaženýma rukama i nohama 31
Generál Kurt Student 38
Generál Milch při inspekci výsadkářů 41
Výsadkáři na své základně, 1938 42
1. výsadkový prapor během slavnosti ve Stendalu, 1938 43
Emblém německých výsadkářů, 1938 44
Výsadkářský prapor při přehlídce, 1938 47
Letecký pohled na pevnost Eben Emael 51
Model použitý při plánování útoku na Eben Emael 52

Letecká fotografie pevnosti Eben Emael 53
 Eben Emael, zasunutelná obrněná kopule 55
 Jedno z mohutných opevnění pevnosti Eben Emael 56
 Nákres výbuchu kumulativní nálože 68
 Účinek výbuchu kumulativní nálože na obrněné kopuli 71
 Německý experiment s kumulativními náložemi 72
 Poškození Eben Emaelu po boji 73
 Most u Veldwezeltu 76
 Most u Vroenhovenu 77 a 78
 Německý voják před jedním z opevnění pevnosti Eben Emael 80
 Adolf Hitler s velitelem 51. ženijního praporu 83
 Nadporučík Gustav Altmann 83
 Návrat hrdinů od Eben Emaelu 85
 Velitelé *Sturmabteilung Koch* 89
 Kapitán Koch je vyznamenáván rytířským křížem 90
 Hitler blahopřeje kapitánu Kochovi 91
 Witzig v Göringově Karinhallu 93
 Generál Milch vyznamenává důstojníka luftwaffe 94
 Generál Milch v Karinhallu 96
 Hermann Göring a generál Hans Jeschonnek 97
 Göring s Kochem a Witzigem, květen 1940 101
 Göring přijímá příslušníky luftwaffe čerstvě vyznamenané rytířským křížem 103
 Göring s Milchem a Witzigem 105
 Göring a čerství nositelé rytířského kříže 107
 Ju-52 letící na Krétu 111
 Němec zraněný v bojích o Krétu 114
 Hrob majora Scherbera na Krétě 116
 Witzig podává hlášení Milchovi po seskoku výsadkářů 119
 Německý výsadkář při seskoku 120
 Výsadkáři z německé výsadkářské školy ve Stendalu 121
 Witzig při výcviku před bitvou o Krétu 124
 Generálmajor Meindl 125
 Witzig se na berlínské klinice Hansa zotavuje po zranění 132
 Witzig s přáteli v Berlíně před bitvou o Krétu 135
 Witzig přijímá rozkazy od plukovníka von Broicha 152
 Witzig s jedním z výsadkových ženistů v Tunisku 154
 Pouliční scéna v Tunisu 158
 Witzig předává medaile svým mužům v Tunisku 166
 Witzig vydává rozkazy v severní Africe 170

Poškozené britské tanky v únoru 1943 175
Witzig jako velitel 18. výsadkového praporu 256
Witzig a generálporučík Hermann Plocher 261
Witzig s kolegy důstojníky po válce 282
Podplukovník bundeswehru Rudolf Witzig 283
Witzig se dvěma veterány při návštěvě Eben Emaelu 284
Witzig na návštěvě Eben Emaelu po válce 285
Německý válečný památník na Krétě 290

Celostránkové fotografie

(Za stranou 160)

Fotografie 1: Rudolf Witzig, orel od Eben Emaelu
Fotografie 2: Witzig při sportovní soutěži 16. ženijního praporu
Witzig a jeho druzi při výcviku v roce 1935
Fotografie 3: Witzig s přáteli mimo službu v roce 1936
Kadet Rudolf Witzig ve válečné akademii v Drážďanech
Fotografie 4: Dva pohledy na výcvik seskoků z Ju-52
Fotografie 5: Rudolf Witzig s jedním ze svých vojáků v poli
Fotografie 6: Letecký pohled na Eben Emael
Hitler s vítězi od Eben Emaelu
Fotografie 7: Witzig informuje Hermana Göringa v květnu 1940
Schmundt a Below, Hitlerovi pobočníci, s Kochem a Witzigem
Fotografie 8: Göring a Witzig
Göring s Milchem a Witzigem
Fotografie 9: Hitler na procházce s Göringem
Witzig s Göringovým hlavním pobočníkem Erichem Gritzbachem
Fotografie 10: Witzig spí v Göringově Ju-52
Fotografie 11: Witzig relaxuje vedle Göringova vlaku, srpen 1940
Witzig s Gritzbachem
Fotografie 12: Witzig před jedním z opevnění v Eben Emaelu
Witzig v Düsseldorfu po útoku na Eben Emael
Fotografie 13: Witzig přednáší skupině studentů v květnu 1941
Fotografie 14: Witzigovi ženisté v akci poblíž Jefny
Witzig a Jefna během severoafrického tažení
Fotografie 15: Propagandistická fotografie výsadkářů v akci
Fotografie 16: Witzig s jedním ze svých poručíků v severní Africe

Mapy

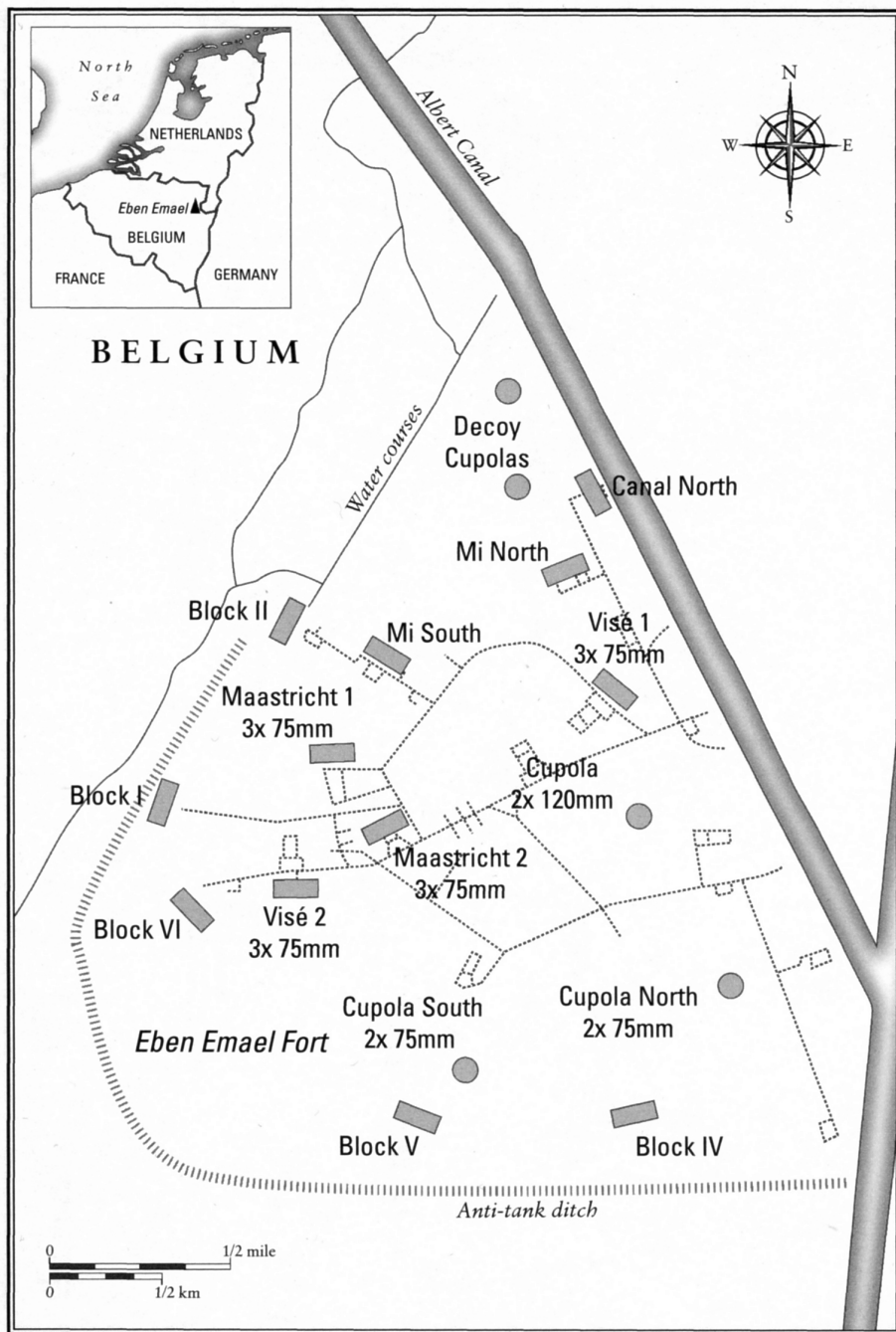
Evropa pod německou nadvládou, 1941–42 ... 14

Pevnost Eben Emael ... 15

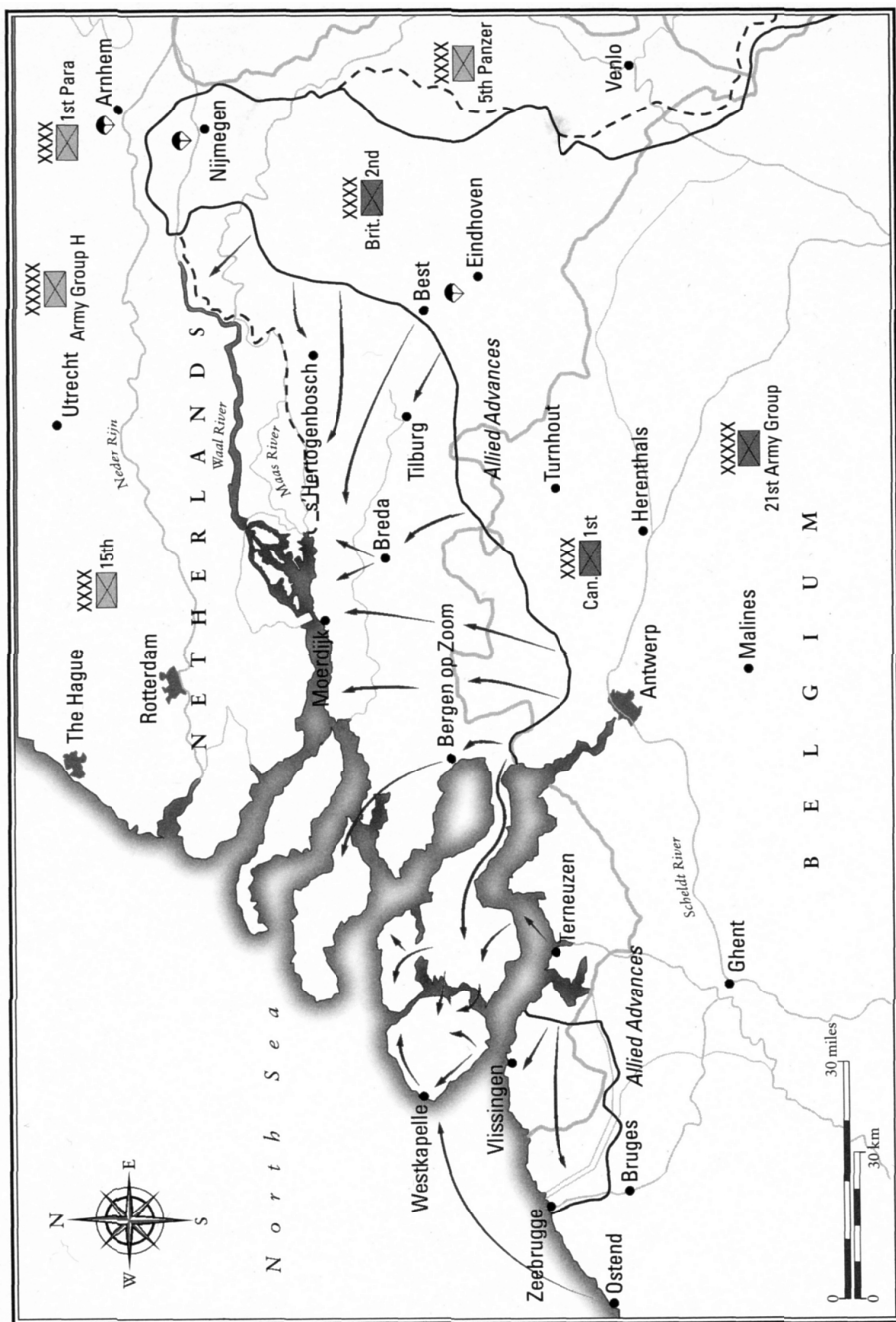
Bitva o Krétu ... 16

Belgie a Nizozemí v letech 1944–45 ... 17

Belgická pevnost Eben Emael s protitankovým příkopem.

Belgie a Nizozemí v letech 1944–45 s vyznačeným postavením jednotlivých armádních skupin a sborů a postupu Spojenců.

ÚVOD

Proč vydávat další knihu o dalším německém výsadkáři? Cožpak jich už nebylo napsáno dost, knih oslavujících a snad dokonce mytologizujících tyto elitní jednotky luftwaffe, německého válečného letectva za druhé světové války? Jistě, čím víc toho víme o jedincích, kteří vybudovali a vedli wehrmacht, německé ozbrojené síly, a zvláště Hitlerovy elitní síly, jeho jednotky *Fallschirmjäger* neboli výsadkáře za druhé světové války, tím lépe porozumíme válečnému konfliktu a vojenským organizacím, jimž se tak úspěšně a rychle podařilo ovládnout velkou část střední a východní Evropy, Skandinávie, severní Afriky, Balkánu, Středozemního moře a Sovětského svazu. Avšak téměř tak rychle, jak příboj nacistické agrese zaplavil velkou část svobodného světa, začal ustupovat, když se střetl s rozhodným odporem – nejdříve Winstona Churchilla a britské Royal Navy a Royal Air Force, potom Stalina a Rudé armády Sovětského svazu. Dlouhotrvající odpor Velké Británie způsobil, že stejně jako v předešlé světové válce se musely konfliktu zúčastnit Spojené státy, a tak byla zajištěna konečná porážka nacistického Německa. Hitlerova invaze do Sovětského svazu znamenala rozbití wehrmachtu, a než uběhlo šest měsíců od zahájení akce Barbarossa i počátek konce Třetí říše. Tak se stalo, že během krátkého časového období vojáci hitlerovského wehrmachtu zažili jak euforii vítězství, tak i agonii dlouhotrvajících porážek. Jedním z těchto vojáků byl i Rudolf Witzig.

Když jsem s touto knihou začínal, překvapilo mě, jak málo toho bylo k dispozici jak v angličtině, tak v němčině o Rudolfu Witzigovi, znamenitém německém výsadkáři. Tento fakt je v ostrém kontrastu

s mnoha publikovanými příběhy a záznamy o jednotkách *Fallschirmjäger* a jednotlivých německých výsadkářích ve druhé světové válce. A přece dokonce dobře známé anglicky psané popisy obsazení pevnosti Eben Emael, Witzigova největšího triumfu, poskytují jen povrchní informace o tomto mladém poručíkovi, jenž se zasloužil nejen o naplánování této operace, jež vedla k obsazení pevnosti s mnohamilionovou hodnotou (kdyby se stavěla dnes), posledního slova tehdejší techniky, pokud jde o neprůstřelnou ocel a beton, ale také o průkopnictví v taktice, technice a postupech při použití kluzáků a kumulovaných náloží v boji. Jako kdyby dobytí pevnosti Eben Emael nijak nesouviselo s tímto mužem a s muži, kteří ji dobyli. Rudolf Witzig byl typický *Fallschirmjäger* první generace. Byl to elitní voják uvnitř elitního a extrémně pevně spojeného bratrstva a jediný německý výsadkový ženista, jenž ve druhé světové válce obdržel prestižní rytířský kříž s dubovými ratolestmi. Hitler udělil tento řád celkem jen patnácti německým výsadkářům. A Rudolf Witzig byl také jediný z pouze devětašedesáti „lovců z oblak,“ kdo získal prestižní německý kříž ve zlatě.

Witzigovi se také dostalo mimořádné pocty tím, že byl jedním z velice mála poddůstojníků v jakékoli armádě ve druhé světové válce, ať už Spojenců nebo Osy, kteří byli vybráni do oficiálních dějin mnoha ve válce zúčastněných zemí, včetně Spojených států, Spojeného království, Nového Zélandu a Německa. Byl poručíkem v květnu 1940 u Eben Emaelu, když byli Hitlerovi výsadkáři poprvé nasazeni spolu s kluzáky a kumulovanými náložemi, aby uskutečnili akci operačního významu. Byl kapitánem na Krétě, kde němečtí výsadkáři *Fallschirmjäger* hráli hlavní roli v bezprecedentním obsazení opevněného ostrova, kde byli obránci početnější než útočníci. Tehdy Hitlerovi výsadkáři znovu dosáhli cíle strategického významu. Witzig byl majorem, když se v listopadu 1942 Spojenci vylodili v severní Africe. Tam se svým praporem výsadkových ženistů vpadl do dějiště války a sehrál rozhodující roli v bojích, jež zabránily Britům a Američanům, aby se dostali do Tunisu a Bizerty, a tak dosáhli rychlého konce bojů. On a jeho výsadkáři tak odsoudili Spojence k dlouhému a vyčerpávajícímu tažení. Avšak byla to válka, jež se ukázala být zrovna tak vysilující pro Witziga a Němce, jako pro Spojence. Spojenecká invaze do Normandie v červnu 1944 zastihla Witziga jako velícího důstojníka jiného praporu výsadkových ženistů, tentokrát ve Francii, kde se zapojil do frustrujícího boje proti francouzským partyzánům. Když se však Spojenci začali vylodovat

na pobřeží Normandie a připravovali se na prolomení neprůchodných *bocage*, byl Witzigův prapor spěšně přesunut do pobaltských států v beznadějném Hitlerově pokusu zastavit prudký nápor Rudé armády na území Třetí říše. Potřetí během tří roků byl celý jeho prapor úplně zničen. Přesto se krátce nato opět octl v Nizozemí v čele výsadkového praporu jako podplukovník v posledních bojích války. Zde zažil jedny z nejúpornějších a nejbrutálnějších bojů této války. Dlouho potom se zdráhal znovu navštívit dějiště těchto svých zážitků v Holandsku. A tak i když Rudolf Witzig dosáhl relativně nízké hodnosti, úspěchy na bitevním poli mu přinesly uznání u jeho protivníků, jež nemělo sobě rovného.

Stejně jako jeho spolubojovníci z útvarů *Fallschirmjäger* a wehrmachtu byl Rudolf Witzig do značné míry produktem své doby. Narodil se v nejchmurnějších letech první světové války a zažil politický a ekonomický zmatek a nepokoje Výmarské republiky. Zažil okupaci Porúří francouzskými a belgickými vojsky a jejich střelbu do německých civilistů. Měl štěstí, že se narodil do milující a dobře situované rodiny s otcem, jehož však ztratil ještě v mládí, a jako milióny jiných německých chlapců a dívek té doby ho zlákala Hitlerova mládež a později wehrmacht. Dobrovolně se přihlásil do služby v německé armádě a pak k *Fallschirmjäger* v době, kdy do ní valná většina mladých německých mužů byla odvedena. Prožil válku od prvních triumfálních dnů, kdy se wehrmacht prohnal Polskem, Francií, Sovětským svazem a severní Afrikou, až po poslední trýznivé týdny, kdy okolo dvou set spojeneckých divízi současně zamířilo k otřeseným zbytkům Hitlerovy Třetí říše. Pochodoval a bojoval po celé šíři a hloubce dějiště této války, od Polska po Krétu a od severní Afriky po Litvu, a byl svědkem zdecimování nebo úplného zničení tří ze svých milovaných praporů. A přece se nikdy nezpronevěřil své přísaze Hitlerovi a Třetí říši a až do posledních dnů války se houževnatě bránil a podnikal prudké protiútoky. Když však nastal čas zformovat novou německou armádu, rozhodl se dokázat, že je stejně tak oddaný nové Spolkové republice Německo jako býval oddaný Třetí říši.

Současně však, i když byl nadšený výsadkář a extrémně schopný velitel a voják, nebyl Rudolf Witzig nikdy členem nacistické strany, ani na něm nikdo nevyžadoval, aby měl ve svých jednotkách politické důstojníky – to byla výhoda plynoucí z toho, že ho v době, kdy byl ještě mladým poručíkem, osobně vyznamenal vůdce Třetí říše. Také nic nenasvědčuje tomu, že by Witzig někdy přijal za vlastní doktrínu

nacistické strany, přestože prodělal výchovu Hitlerovy mládeže. Například když mu v listopadu 1942 bylo německou armádou přiděleno kolem osmdesáti Židů z Tunisu k výkopům obranných postavení pro jeho vojáky, udělal pouze zápis, že dorazili bez jakýchkoli zásob, včetně jídla a příkrývek, a poslal je zpátky do Tunisu, aniž jim kdokoli ublížil. To byl akt výrazně ho odlišující od většiny jeho současníků z jednotek výsadkářů i wehrmachtu. Takže lepším poznáním Rudolfa Witziga a jeho druhů výsadkářů získáváme lepší vhled do politických a vojenských organizací, jejichž byli součástí, a také lepší porozumění důvodům vojenských vítězství nacistického Německa i jeho konečné porážky.

Máme štěstí, že máme k dispozici bohatou sbírku dokumentů a nepublikovaných svědectví umožňujících rekonstrukci života Rudolfa Witziga. Většina z nich pochází z jeho vlastního archivu ve vlastnictví jeho syna, plukovníka německé armády Jürgena Witziga. Tato sbírka obsahuje i osobní fotografické album Rudolfa Witziga a také dvě interview zaznamenaná na videokazetách. Všude, kde to jen bylo možné, jsem se pokusil nechat Rudolfa Witziga promlouvat jeho vlastními slovy; přitom jsem používal jeho hlášení, dokumenty nebo zaznamenaná interview. Také jsem vedl rozhovory s jeho ženou Hannou a synem Jürgenem a také s veterány, kteří s Witzigem v druhé světové válce sloužili. Padesátistránkový protokol z pohovoru provedeného úředníky *U.S. Army Center of Military History* v roce 1988, v němž je popsána Witzigova účast při útoku na belgickou pevnost Eben Emael, mi poskytl nové pohledy na tuto událost. Také jsem široce využíval protokoly z výslechů uložených u *Headquarters United States Army Europe, Historical Division, Foreign Military Studies Branch*, abych nejdříve popsal dějiště každé jednotlivé fáze války a pak abych poskytl německý pohled na strategickou situaci a současně situaci ve světě v té době. Když jsem neměl k dispozici vlastní slova Rudolfa Witziga, a to zvláště platí o bojích v Holandsku během posledních šesti měsíců války, použil jsem vyjádření jiných účastníků, zejména armádních, sborových a divizních velitelů. Kopie protokolů ze závažných výslechů jsem získal z *National Archives and Records Administration* v Colledge Park v Marylandu a *U.S. Army Military History Institute* v Carlisle v Pensylvánii. Také jsem často používal hlášení velitelství kanadské armády z druhé světové války, publikované v *General Staff's Historical Section*. Tato hlášení posloužila jako základ pro čtyřdílnou oficiální historii kanadské armády ve druhé světové válce. A také jsem využíval oficiální

výklady historie klíčových zúčastněných národů, abych zasadil bitvy Rudolfa Witziga do jejich strategického kontextu.

Výsledkem je život a historie bojů jediného a jedinečného německého vojáka, jenž několikrát změnil průběh války.

PROLOG

SLÁVA NEBO SMRT

Němečtí výsadkáři tiše a napjatě seděli namačkáni v kluzácích ze dřeva a látky, které je houpavým letem nesly k jejich cíli. Každý pokus o rozhovor přehlušovaly řvoucí motory tažných letounů, jak se letka Ju-52 vlekoucí kluzáky prořezávala tmou časného rána. Nikdo se neodvažoval kouřit, protože muži byli obklopeni tisíci kilogramů brizantní trhaviny. Každý z nich tiše přemýšlel o zdánlivě nemožném úkolu, před který byli postaveni. O misi, kterou měli brzy podniknout, se nikdy předtím nikdo nepokusil. Tato hrstka elitních vojáků se měla postavit víc než desetinásobné přesile usazené za obrannými valy pevnými jako kámen i pod nimi. Přesto z výsadkářů vyzařovala sebedůvěra, protože byli mladí a na tuto chvíli se pečlivě a neúnavně chystali. Byli připraveni na jakoukoli nepředvídanou událost a navíc měli dvě tajné zbraně, které předtím nikdo v boji nepoužil. Byli elitním předvojem mohutné armády, jakou do té doby svět nespatřil. Podél dlouhých německých hranic, od Severního moře po Švýcarsko, bylo nachystáno okolo 136 pěších a obrněných divizí, 2 500 tanků a obrněných vozidel, 2 000 bombardovacích a asi 1 800 stíhacích letounů. Tato mašinerie byla připravena přehnat se celou rozlohou západní Evropy, od Nizozemí přes Francii a dál až k Lamanšskému průlivu.

Avšak nejdřív tahle víc než dvoumilionová armáda zoufale potřebovala obsadit mosty přes řeku Mázu, oddělující Belgii od Německa. Tyto přechody žárlivě střežila série ultramoderních pevností, představujících v té době poslední slovo techniky, pokud jde o beton a ocel odolávající střelbě. Královnou těchto opevnění a klíčem k vítězství byla pevnost Eben Emael, monstrum plné světlometů, pro-

titankových a jiných děl, obsazená víc než tisícovkou belgických vojáků.

Úspěch celé německé armády závisel na těchto pětáosmdesáti *Fallschirmjägern*, novém druhu vojáků, německých výsadkových ženistech, jimž velel nový druh velitele – mladý a nesmírně sebejistý poručík. Jmenoval se Rudolf Witzig a se svými muži mířil k pevnosti Eben Emael. Witzig byl na své výsadkáře nesmírně hrdý. Všichni byli dobrovolníci, velmi dobří vojáci s výtečnou bojovou morálkou. Osobně je vycvičil a sám vymyslel plány pro přistání kluzáků, na nichž letěli do boje, stejně jako taktiku, technické detaily a postupy, jež měly v nadcházejících hodinách rozhodnout o výsledku mise. Jejich úspěch, a úspěch celé německé armády, závisel na překvapení, rychlosti a odvaze. Pro mnohé z nich to měla být první velká bojová akce. Měli před sebou buď slávu, nebo smrt ...

I

UÁLEČNÉ DÍTĚ

Rudolf Witzig se narodil 14. srpna 1916 v Röhlinghausenu ve vestfálské části Německa Rudolfu Friedrichu Witzigovi a Amandě Henriette Adolfine Ziehnové. Byl třetí z jejich čtyř dětí. Jeho rodiče se vzali čtyři roky před tím v Kielu, rodném městě jeho matky. Rudolf Friedrich, pocházející z Magdeburku, sloužil krátce, od října 1898 do srpna 1899, jako voják v německém dělostřeleckém pluku, než utrpěl zranění ruky, jež jeho vojenskou kariéru ukončilo. „Jeho chování podle pevných zásad, pokud jde o morálku a povinnost, bylo velmi dobré,“ zaznamenal Rudolf mladší s hrdostí v rodinné historii o mnoho let později, když skončila jeho vlastní vojenská kariéra, trvající téměř čtyřicet let.¹ Rudolf starší studoval Neustadtskou technologickou školu u Meklenburku, kde získal vynikající ohodnocení. Potom pracoval jako manažer ve stavebním inženýrství v Kielu i jinde. Během první světové války řídil v Röhlinghausenu strojní továrnu, která zaměstnávala množství žen a produkovala roznětky do dělostřeleckých granátů. Po válce založil v Gelsenkirchenu velkou elektrotechnickou společnost „Witzig und Winter“, která realizovala výrobní projekty velkého rozsahu.

Rudolf mladší se narodil do extrémně těžké doby. Německo bylo ve třetím roce první světové války, války, jež se stala pro civilní sektor „totální“. Zásobování potravinami bylo mizerné a hrozila občanská válka. K sehnání téměř všech potravin, oděvů a dokonce i mýdla bylo třeba předložit potravinové lístky. Na německé populaci si začínala vybírat strašlivou daň podvýživa, a úmrtnost žen a dětí mladších pěti let vzrostla víc než o polovinu, zatímco porodnost v celostátním měřítku na polovinu poklesla.² Nedostatek potravin

Rudolf Witzig (vlevo) se skupinou kolegů, vojáků 16. ženijního praporu III. motorizovaného sboru, v Höxteru v roce 1935.

způsobil nové a mohutnější dělnické nepokoje a sílící občanské protesty; docházelo k pouličním bouřím a rabování obchodů s potravinami, kterého se zúčastňovaly především ženy a mládež. Když pokračoval růst cen potravin, zatímco mzdy klesly, přehnal se zemí vlna stávek továrních dělníků a horníků z uhelných dolů, tak důležitých pro udržení válečného úsilí. „Oběti, strádání, smrt, a to v masovém měřítku, zanechaly Němce všech politických odstínů v situaci, kdy hořce hledali příčiny, proč je tomu tak,“ píše historik Richard Evans v prvním díle svého nového velkolepého popisu Hitlerova Německa. Mladý Rudolf měl skutečně štěstí, že se narodil do dobře situované rodiny se schopným a především milujícím otcem. Zdá se, že uprostřed masově rozšířeného hladu, nemoci a smrti život Witzigovy rodiny odpovídal životu finančně dobře zajištěné střední třídy.

Z rodinné historie sepsané Rudolfem mladším dlouho po druhém světové válce je zřejmé, že prožil šťastné dětství a že jeho vztah s otcem byl vřelý. „Otec chodil se svými dětmi často na procházky,“ vzpomínal. „Učili jsme se poznávat okolí. Vždycky nám měl co říci, ať už to bylo humorné nebo vážné, a žertování a hry byly součástí jeho povahy. Jakmile to bylo možné, brával mě otec na výlety spolu

Witzig (vlevo) s kolegy, vojáky 16. ženijního praporu III. motorizovaného sboru, v Höxteru v roce 1935.

s mou matkou.“³ Witzigův dům býval často plný přátel a hudby. „Tatínek měl rád společnost. Proto moji rodiče často přijímali v domě hosty.“⁴ Rudolfovy vzpomínky na dětství tedy byly dobré. „Nejkrásnější vzpomínky z dětství mám spojené s naším domem,“ napsal.⁵ Od otce se Rudolf naučil milovat plachtění, plavání, pěší turistiku, cestování a dokonce i fotografování. „Otec pořídil spoustu fotografií, které vyvolával v temné komoře v podkroví. Pozitivy byly zhotovovány během dne za slunečního světla ve speciálních dřevěných rámečcích pod skleněnými tabulkami.“⁶ Během dovolené u moře v roce 1924 zažila rodina požár, jenž zachvátil větší část města Norddorf, a mladý Rudolf byl svědkem toho, jak jeho otec zachránil jeho dvě sestry před utopením. Tak se osmiletý Rudolf naučil, jak je důležitá rodina a přátelé, soběstačnost, odvaha a kamarádství.

Rudolf vzpomínal na těžký život v Německu po válce, na ubytování *Reichswehru*, armády Výmarské republiky, v oblastí. Také si vybavil vypuzení komunistické vládní rady z Essenu a francouzskou a belgickou okupaci Porúří v lednu 1923. „Nad doly a ocelárnami byly upoutané balóny,“ napsal. „Všude tam byly zátarasy z ostatně-

Jeden z Witzigových kamarádů z 16. ženijního praporu s německou ocelovou přilbou z první světové války.

ho drátu a na mostech a v branách kontrolní stanoviště. Jednou francouzská hlídka zastřelila nějakého civilistu. Dodnes vidím ten nekonečný pohřební průvod, s cylindry a deštníky.“ Dojmy, jež tyto scény v mladém chlapci zanechaly, byly „nezapomenutelné“ a „nepříznivé“.⁷

V roce 1923 se německé hospodářství dostalo do stadia hyperinflace. V červnu dosáhla cena jediného vejce hodnoty 300 marek a půl kila kávy stálo 30 000 marek. V listopadu marka, která se v červenci 1914 směňovala v kursu 4,2 za dolar, měla kurs 4,2 trilionů marek za dolar. Katastrofální důsledky nezadržitelné inflace zanechaly v mnoha dětech pocit strachu a obav ze skutečného nebo možného zchudnutí, pocit ještě umocněný vysokou nezaměstnaností a poklesem mezd během velké hospodářské krize, která od roku 1929 otrásla státem. Nezaměstnanost prudce stoupla na třicet procent a katastrofální hospodářská situace nakonec vyústila v pád Výmarské republiky.

Rudolf Friedrich Witzig zemřel na srdeční selhání, když Rudolfovi nebylo ani jedenáct a jeho sourozencům byly jen čtyři, dvanáct a patnáct let. Tato ztráta musela být pro chlapce, zbožňujícího svého otce, zvláště zdrcující. „Od té doby nesla veškerou tíhu zodpověd-

nosti za rodinu moje matka,“ vzpomínal.⁸ Rodina se přestěhovala do Kielu, Amandina rodného města. Tam byli obklopeni jejími čtyřmi sestrami a jejich manžely. „Byli k nám dětem všichni velice laskaví,“ vzpomínal Rudolf, „a vztahy mezi nimi – zvláště mezi sestrami – byly velice pěkné.“⁹ Pravděpodobně je důležité, že Rudolf zaznamenal, že manžel Amandiny sestry Ilsy byl důstojníkem kriegsmarine, německého válečného námořnictva, protože o ostatních strýcích se nezmiňuje. Možná to byl právě tento jeho strýc, kdo poskytl mladému vnímavému chlapci náhradu otce a mužský vzor, který tak potřeboval. A skutečnost, že jak jeho milovaný otec, tak jeho strýc byli vojáci, nepochybně Rudolfa silně ovlivnila při výběru jeho budoucí životní dráhy, protože žil v době, kdy se na německé vojáky pohlíželo jako na národní hrdiny. Však také Rudolfův mladší bratr Georg šel ve strýcových stopách a vstoupil do kriegsmarine k ponorkové službě.

Amanda si pronajala částečně zařízený domek v Kielu a žila z úroků devalvovaných válečných obligací a z nevelkého příjmu z firemních budov Rudolfa Friedricha v Gelsenkirchenu. „Žili jsme velice skromně, aniž bychom tím nějak trpěli,“ zapsal Rudolf později.

Vedla tak i své děti, i když nám ponechávala dostatečnou volnost. Usilovně pracovala. Pěstovala na zahradě zeleninu a všechno

Výcvik střelby z kulometu v 16. ženijním praporu v roce 1935.

Umělecké ztvárnění Höxteru, města ve východní části Severního Porýní–Vestfálska rozkládajícího se na levém břehu řeky Weser, z fotografického alba Rudolfa Witziga. Höxter bylo první město, ve kterém Witzig sloužil.

naše prádlo prala ručně, šila všechny dětské šaty, zašivala a látala ponožky a uklízela pronajaté místnosti. A to všechno dělala zcela sama, bez pomoci.¹⁰

Přesto zřejmě měla dost času pro své děti. „Jedna z mých nejlepších vzpomínek je na matku, jak zpívá populární písně [Hermann] Löweho a hraje na piano,“ vzpomínal. „Dokonce i dnes si ty melodie a slova vybavuju.“¹¹ Amanda Witzigová se nikdy znovu neprovdala.

Rudolfovy poklidné dny dětství se však rychle blížily ke konci. 30. ledna 1933, nedlouho potom, co chlapec dosáhl šestnácti let, německý prezident Paul von Hindenburg jmenoval Adolfa Hitlera kancléřem. O dva měsíce později *Reichstag*, německý parlament, vydal zákon, který přiznával Hitlerově nacionálně socialistické straně diktátorské pravomoci. Hitler a nacisté se dostali k moci, přestože většina – 56 procent – Němců je nevolila.¹² Ovšem mezi 13. únorem 1919 a 30. lednem 1933 měla Výmarská republika dokonce dvacet různých vlád. Němci nepochybně doufali ve větší stabilitu. Mnozí hledali silného vůdce a tvrdou a dokonce nekompromisní snahu

vypořádat se bez skrupulí s nepřáteli státu. V tom neměli být zklamáni. Nacistická strana rychle beze zbytku ovládla všechny aspekty německého života i samu budoucnost národa. Byla nastolena diktatura a veškerá opozice byla brutálně potlačena. Rozsáhlý zbrojní program, expanze tehdejších slabých ozbrojených sil, povolených Německu Versailleskou smlouvou, a dalekosáhlé programy veřejné výstavby, to byla opatření, jež přinesla zemi hospodářské oživení a zlepšila její vojenskou situaci. Německo brzy znovu získalo postavení podobné tomu, jež mělo jako evropská velmoc před svou porážkou v roce 1918.¹⁴

Aby pozvedl Říši mezi státy světa na takové místo, jaké považoval za oprávněné, a což bylo závažnější, aby mohl uskutečnit své agresivní a expanzionistické cíle zahraniční politiky, zvláště dobytí nového tak zvaného *Lebensraumu* („životního prostoru“) na východě, potřeboval Hitler velkou a dobře vyzbrojenou armádu a válečný průmysl, který by ji zásoboval a vydržoval. Už dříve byly vypracovány plány na vybudování početnějších ozbrojených sil pro válečné období, založených na *Reichswehru* z mírových dob. Hitler rozhodl uskutečnit tyto expanzivní plány ještě v době míru. Armáda měla být posílena z deseti malých divizí (7 pěších a 3 jezdeckých) čítajících 100 000 mužů na 21 divizí s 300 000 muži. Během svého prvního léta u moci Hitler také ukončil vojenskou a průmyslovou spolupráci se Sovětským svazem, která se předtím ukázala tak prospěšnou pro obě strany. A později téhož roku jeho vláda odstoupila z konference o odzbrojení, jež byla v plném proudu, a také vystoupila ze Společnosti národů. Od té doby Německo provádělo nezávislejší zahraniční politiku, nevázalo se omezeními, jež přinesla Versailleská smlouva. Tu už ostatně tato země předtím porušila již několikrát.¹⁵ V březnu 1935 Hitler zavedl všeobecnou brannou povinnost, protesty Británie, Francie, Itálie a Společnosti národů přitom nebral na vědomí, a už expanzi německých ozbrojených sil zahájil.

Rudolf mezitím navštěvoval střední školu v Kielu, kde studoval latinu a francouzštinu, ve studiu mu přitom pomáhala jeho matka. V celém německém edukačním systému se v té době již prosazoval nacistický režim. „Se vstupem nacistů do vlády byl celý výukový proces ve školách podroben mnoha změnám, školním osnovám dějepisu se dostalo zvláštní pozornosti a byly drasticky změněny,“ vzpomíná Henry Metelmann, jeden z vrstevníků Rudolfa Witziga.

Velitelé 31. a 57. ženijního praporu na přehlídce v roce 1937.

Rudolf Witzig (první řada, třetí zprava) a jeho spolužáci z válečné školy v Drážďanech v roce 1936.

Kadet válečné školy Rudolf Witzig na koni, 1936.

Myslím, že to netrvalo ani rok, než pro nás byly vydány rozsáhle revidované učebnice dějepisu, ve kterých byla velmi silně zdůrazněna potřeba německého *Lebensraumu*. Ti císaři, králové a vojévůdci, kteří od raného středověku bojovali o jeho nalezení na východě, byli popsáni jako moudří a pokrokoví a bylo jim přisuzováno historicky nejvýznamnější místo ... Učili nás, že německé země, sahající až k Černému moři a až tam, kde je dnes srdce Ruska, byly v důsledku trestuhodné nedbalosti v průběhu mnoha

Witzig (vlevo) s kolegou z válečné školy na vycházce.

staletí osídleny nižší rasou slovanských národů, které přišly z území za Uralem, z Asie. Velká část dějin se vysvětlovala z hlediska bitev, válek, králů a velkých vůdců, jako kdyby to byl proces málem ustanovený Bohem.¹⁶

Německé mládeži se neustále připomínala Versailleská smlouva. „I když samozřejmě měla v osnovách pevné místo už za Výmarské republiky, nacistické učení ji používalo k vysvětlení téměř všeho, co se v Německu zhoršilo,“ vzpomíná Metelmann. „Hitler ji ve svých mnoha proslovech nazýval *Schandvertrag* (hanebná smlouva), nebo *das Diktat*. Zaměření našich mladých myslí to silně posunulo směrem k myšlence revanše.“¹⁷ Podle Metelmanna se přímý nátlak na učitele, aby učili v linii nacistické ideologie v téměř všech oblastech, navenek projevil v postupném vytlačování knih s jiným pohledem na historii a v metodickém zavádění Hitlerových portrétů a obrazů bitevních scén. „Školy,“ pokračoval Metelmann, „se staly sotva něčím víc než jen nacistickými školicími zařízeními, kde byla německá mládež připravována na svou budoucí roli v nadcházející světové válce.“¹⁸

Po přestěhování do Kielu Rudolf také vstoupil do *Deutscher Pfadfinderbund*, německé chlapecké skautské organizace. „Strávili jsme nádherné dny v naší venkovské ubytovně, bývalém selském domě

16. ženijní prapor na přehlídce v Höxteru v roce 1937. Nadporučík Witzig sloužil ve druhé rotě tohoto praporu a později jí velel.

s doškovou střechou v Schierensee, situované patnáct kilometrů na jihovýchod od Kielu,“ vzpomínal, „a podnikali výlety do okolí. Tyto prázdninové akce nás často zavedly do severního Šlesvicka a Dánska.“¹⁹ Skauti byli propojeni s *Bündischen Jugend*, německým mládežnickým svazem, organizací zastřešující mládežnické skupiny nespojené s žádnou z politických stran nebo náboženských organizací.

I když mnohé z těchto skupin byly pravicové (a dokonce antisemitické), byly nacistickým režimem v roce 1933 rozpuštěny a nahrazeny Hitlerovou mládeží.²⁰

Po nějaké době u skautů Rudolf vstoupil do *Deutsches Jungvolk*, sekce *Hitlerjugend* (Hitlerovy mládeže) pro chlapce ve věku mezi deseti a čtrnácti roky.²¹ Hnutí Hitlerovy mládeže převzalo jak politickou indoktrinaci, tak vojenský výcvik mužských i ženských členů, a usilovalo o vytvoření nacistické generace oddané pouze Adolfu Hitlerovi. Když se Hitler chopil moci, mělo víc než dva milióny členů a o tři roky později dosáhl počet členů *Hitlerjugend* víc než pět miliónů, což vůdci zaručovalo věrnost šedesáti procent německé mládeže.²²

Hitlerova mládež měla v sobě pro mladé německé občany mnoho přitažlivého. Za prvé to byla postava vševědoucího a všemocného otce, Adofa Hitlera, který poskytoval rozsáhlé garance bezpečí v době otrěsené pokračující ekonomickou krizí a znovu se vynořujícími obavami z války. Pak to bylo nošení stejnokrojů vojenského stylu, posilování fyzické zdatnosti, vojenská výchova a výcvik, a silný pocit sounáležitosti a přátelství s podobně smýšlející mládeží. Tábory Hitlerovy mládeže často navštěvovali mladí důstojníci wehrmach-

Pontonový most postavený ženijním praporem Rudolfa Witziga během manévřů v roce 1937.

2. rota 16. ženijního praporu při přehlídce v Höxteru 20. dubna 1937. Poručík Rudolf Witzig pochoduje s taseňou šavlí v první řadě.

tu (ozbrojených sil), aby její členy inspirovali a vzbudili v nich zájem o armádu a válečnou techniku. Tato indoktrinace a výcvik pomohly zkrátit čas potřebný k transformaci členů Hitlerovy mládeže v německé vojáky, námořníky a letce. Mladí němečtí chlapci a děvčata z Hitlerovy mládeže byli také podrobena intenzivní rasistické indoktrinaci jak na školách, tak v táborech *Hitlerjugend*. Co si z toho všeho vzal Rudolf, není známo. Avšak zkušenosti Spojenců z druhé světové války v Evropě, kde museli zvláště v posledních měsících války bojovat proti fanatickým německým chlapcům, ukázaly, že ještě na konci války se mnozí mladí Němci této doktríně drželi.

Nic nenasvědčuje tomu, že by byl Rudolf ke vstupu do Hitlerovy mládeže jakkoli donucen. Naopak, stejně jako milióny mladých vlasteneckých německých chlapců té doby, bez otce a ve snaze zúčastnit se obnovy říše, udělal to pravděpodobně dobrovolně a ochotně. Vojenská služba jeho otce, i když krátká, a služba jeho strýce ve válečném námořnictvu ho nepochybně motivovaly, aby tyto své mužské vzory napodobil. Armáda pro něj představovala budoucnost a Hitlerova mládež mu nabídla okamžitý vstup do organizace, jež by ho na vstup do ozbrojených sil jeho vlasti připravila. Navíc vzhledem

k nestabilitě, trýznící zemi, byla jeho matka nepochybně ráda, že Rudolf bude v bezpečném prostředí s pevnou strukturou, v němž dominují silné a kladné mužské osobnosti.

Jakmile byl v Hitlerově mládeži, Rudolf rychle prokázal značný vůdcovský talent. Nejprve postoupil do funkce *Fähnleinführer*, neboli velitele hlídky, kdy velel devadesáti mladíkům, a pak *Stammführer*, velitele roty, kdy velel téměř třem stům.²³ Je nepravděpodobné, že by Rudolf dosáhl tohoto stupně úspěšnosti, aniž by se plně neoddal hodnotám a cílům této organizace; vždyť jeho povinností bylo vštěpovat tyto hodnoty svým podřízeným.

Z demografického hlediska byl Rudolf Witzig typický kandidát na vstup do nacistické strany, která byla úspěšnější v získávání voličů ze středních vrstev než z vrstev dělnických. Získala víc protestantů než katolíků, víc mužů než žen, víc Němců žijících na venkově a malých městech než obyvatel větších měst, a Němců ze severu a východu než z jihu a západu. A nacistická strana měla zvláštní přitažlivost právě pro mládež.²⁴ Podle Michaela Katera v roce 1930 vstoupila do Nacionálně socialistické strany celá polovina německých studentů.²⁵ Witzig, narozený a vychovaný ve středostavovské protestantské rodině žijící v malém městě severního Německa, by tedy mohl být vzorovým adeptem vstupu do nacistické strany. A přece jak jeho žena Hanna, tak jeho syn Jürgen trvají na tom, že Rudolf Witzig členem nacistické strany nikdy nebyl. Rozhovory s vojáky, kteří s Witzigem sloužili během války, stejně jako kontrola seznamu členů nacistické strany to potvrzují.²⁶

Když mu bylo osmnáct, vyspěl Rudolf Witzig v rozvážného mladého muže. Měl i smysl pro humor, rád se zasmál a velice si vážil německého humoristy Victora von Bulow. Měl také rád vtipné slovní hříčky. I když byl „přísný a seriózní“,“ zvlášť když šlo o ženy a alkohol, miloval sladkosti (zvlášť čokoládu) a hudbu a rád zpíval. Byl sportovně založený, rád se pohyboval v přírodě, od hor po moře, a měl rád fyzické výzvy všeho druhu. Byl v každém ohledu skromný, dokázal úsporně vyjádřit několika slovy jakýkoli argument, když se pokoušel někoho o něčem přesvědčit. Byl až přepečlivivý ve vystupování a získal si pověst detailního plánovače. A nakonec, i když nebyl tvrdohlavý, uměl trvat na svých názorech. Stručně řečeno, i když měl mnoho rysů charakteristických pro Němce ze severu, byl v každém směru také synem svého otce a měl v sobě mnohem víc než typický Němec ze severu, zvláště pokud jde o toleranci a pozitivní názor na život a události, které ho obklopovaly.²⁷

2

FALLSCHIRMJÄGER

V roce 1935 Witzig obdržel středoškolský diplom a vstoupil do *Heer* (německé armády) jako *Fahnenjunker*, neboli důstojnický čekatel. Bylo mu tehdy devatenáct. V tomtéž roce se služba v německých ozbrojených silách stala povinnou pro všechny muže. Takže jako dobrovolník byl Rudolf Witzig výjimkou, protože většina z téměř osmnácti miliónů vojáků sloužících v ozbrojených silách Třetí říše za druhé světové války byli odvedenci. Jen poměrně malá část, mezi jedním a dvěma milióny, byli kariérní vojáci a dobrovolníci.¹ Hitlerův wehrmacht v meziválečném období měl mnohem vyšší prestiž než jeho protějšky na Západě. Od Hitlerova nástupu k moci v roce 1933 byla německá armáda považována, a také se sama považovala, za integrální součást státu a společnosti Třetí říše, a tvořila její druhý pilíř, vedle nacistické strany. Zvláště po zavedení povinné vojenské služby byla armáda také považována za podstatnou součást výchovného systému. „Formování myslí německé mládeže bylo jednou z priorit nacistického režimu,“ píše historik druhé světové války Matthew Parker, „přitom byla jednotlivým stadiím věnována velká péče – při vstupu do *Jungvolku* v deseti, do Hitlerovy mládeže ve čtrnácti, a do wehrmachtu nebo *Arbeitsdienstu* (pracovní služby) v osmnácti.“²

Witzig vstoupil do německých branných sil v době velkých politických a vojenských zmatků a nepokojů. 16. března 1935 Adolf Hitler znovu veřejně kritizoval Versailleskou smlouvu a vyhlásil zavedení povinné vojenské služby a zvýšení mírového stavu armády na 36 divizí a 12 armádních sborů. Následující zákon z 21. května 1935 vynesl na světlo *Luftwaffe*, nové německé válečné letectvo, a ustano-

Německá letecká škola ve Stendalu, 1938. Výsadkáři cvičí pády při přistání s padákem.

vil je jako zvláštní organizaci. Zákon z 21. května také určil pro odvedence jednoroční výcvikové období. To bylo nezbytné, protože scházel dostatek vojáků z povolání. O patnáct měsíců později už rozvoj branných sil umožnil prodloužit povinnou vojenskou službu na dva roky. V říjnu 1937 měla aktivní německá armáda 500 000 – 600 000 mužů ve zbrani a skládala se ze čtyř armádních skupin, 14 armádních sborů a 39 divizí, včetně čtyř divizí motorizované pěchoty a tří tankových (obrněných) divizí. Také bylo k dispozici 29 záložních divizí, jež mohly být v případě mobilizace povolány do služby. Počet záložních divizí postupně vzrůstal, jak byli muži po skončení povinného výcviku uvolňováni z armády.³

Při odvodu musel Rudolf Witzig, jako všichni němečtí vojáci, začít svou zákonem danou vojenskou službu touto přísahou: „Skládám při Bohu všemohoucím tuto svatou přísahu: Slavnostně slibuji, že budu prokazovat bezpodmínečnou poslušnost vůdci Německa a jeho lidu, Adolfu Hitlerovi, nejvyššímu veliteli ozbrojených sil, a že jako statečný voják budu připraven kdykoli položit život, abych tuto přísahu splnil.“ Kdyby, třeba v důsledku nějakého opominutí,

Německá letecká škola ve Stendalu, 1938. Německý výsadkář při seskoku, v poloze s roztaženýma rukama i nohama.

Německá letecká škola ve Stendalu, 1938. Němečtí výsadkáři ve vzduchu. Všimněte si kožených rukavic k ochraně rukou.

tuto přísahu nějaký voják nesložil, pohlíželo se na něj stejně, jako kdyby přísahal. Tato přísaha byla také považována za souhlas se základní zákonnou povinností.⁴ Dokonce i když už bylo zřejmé, mnohem později během války, že Německo nemůže zvítězit, bojovala velká většina jeho vojáků, námořníků a letců dál, vázána svou přísahou Adolfu Hitlerovi a Německu, aby v boji pokračovala a obětovala své životy.

Jedna ze změn, ze kterých měl Rudolf Witzig v budoucnu mít přímý prospěch, byl mohutný program výstavby, který začal v roce 1935, aby bylo možné poskytnout ubytování vzrůstajícímu počtu útvarů aktivní armády. V důsledku tohoto plánu byl v následujících dvou letech postaven velký počet kasáren z cihel a kamene, určených k ubytování praporu nebo pluku. Vnitřní výcviková zařízení a dílny byly výborně vybavené a střelnice pro ruční zbraně stejně jako otevřené prostory a zalesněné plochy pro manévry byly obvykle umístěny jen několik kilometrů od kasáren. Také ubytování ve velkých výcvikových prostorech bylo vylepšeno a rozšířeno.⁵ Na fotografiích z tohoto období je zachycen Witzig, jak si čte v útulném, byt spartánském kasárenském pokoji.

V době, kdy vstoupil do německé armády, existovaly tři možnosti, jak se stát důstojníkem. Za prvé, nevyučení dobrovolníci, jako byl Witzig, obvykle šestnácti nebo sedmnáctiletí, se zapisovali na neomezenou dobu a vstupovali do armády jako důstojníci čekatelé, po předchozích zkouškách ve výběrovém středisku pro budoucí armádní důstojníky a poddůstojníky. Druhou cestu používali odvedenci, kteří již sloužili, bylo jim méně než osmadvacet let a podali si žádost o důstojnickou kariéru. Ti byli svými veliteli pluku nebo samostatného praporu nejdříve vyčleněni jako záložní důstojníci uchazeči, nebo, když už dosáhli poddůstojnické hodnosti, jako důstojníci čekatelé. Do jejich záznamů byla přičiněna poznámka, že mají v úmyslu stát se kariérami důstojníky. Po absolvování jednoho z kursů důstojnických čekatelů pak byli přijati jako aktivní důstojníci, například ale museli navštěvovat kurs pro záložní důstojnické uchazeče, pokud ještě nedosáhli poddůstojnické hodnosti. Konečně, profesionální poddůstojníci mohli, po přinejmenším dvou měsících služby v poli, být jmenováni důstojnickými čekateli a posláni do příslušného kursu.⁶ Witzigova cesta k důstojnické hodnosti byla v německých ozbrojených silách osvědčená a spolehlivá a použila ji většina z kariéreních důstojníků. Potřeby rychle mohutnějících německých ozbrojených sil si vynucovaly velký příliv nových důstojníků a poddůstoj-

níků pro velitelské sbory nových formací. 4 000 důstojníků z povolání z roku 1933 vzrostlo do roku 1939 na 24 000 a úměrně se zvýšil i počet záložních důstojníků.⁷

První fáze Witzigova výcviku jako budoucího důstojníka trvala deset měsíců a byla zaměřena na nové dobrovolnické uchazeče o důstojnickou dráhu. Byla rozdělena na dvě části: čtyři měsíce základního výcviku následovalo šest měsíců poddůstojnického výcviku ve škole pro uchazeče o důstojnickou hodnost. První část se odehrávala ve výcvikovém zařízení, druhá v armádní škole pro poddůstojníky. Zdá se, že Witzig absolvoval jak základní, tak poddůstojnický výcvik v 16. ženijním praporu 3. motorizovaného sboru v Höxteru. Jako ve většině armád byl počáteční vojenský výcvik dlouhý, náročný a realistický. Na rozdíl od některých armád totiž základní výcvik v německých branných silách usiloval o co nejvěrnější kopírování bojových podmínek. Rekruti jako Witzig cvičili dnem i nocí, za pěkného počasí i v dešti. Základní výcvik byl nebezpečný, protože se rutinně prováděly ostré střelby, aby byly bojové podmínky simulovány co nejrealističtěji. Vojáci byli často zraněni nebo i zabiti a německá armáda tolerovala jednoprocenní úmrtnost jako nezbytnou cenu za ušetření většího počtu životů později na bojišti. Výcvik byl progresivní a pečlivý a každý voják se musel naučit zastat nejen funkci svou, ale i svého nadřízeného. Jídla byl dostatek, i když ne vždy chutného, a většina vojáků rychle přibývala na váze a vypracovala si svaly. Velký důraz byl kladen na osobní hygienu a čistotu a nekompromisně se vynucovala disciplína. Když základní výcvik skončil, vojáci jako Rudolf Witzig si vytvořili pevné pouto se svými druhy, získali smysl pro skupinovou identitu a pocit, že jsou příslušníky opravdu mocné armády.⁸ Witzig na fotografiích z tohoto období cvičí s ostatními vojáky, pochoduje s plnou polní, cvičí se ve střelbě z pušky, kulometu, v práci s výbušninami, s plamenometem, jízdě na koni, na motocyklu a ve stavbě mostů. Na mnoha z těchto fotografií, zvláště na těch s přáteli, se usmívá.

Veškerý výcvik v německé armádě kladl důraz na individuální vůdcovství, iniciativu a na taktiku zaměřenou na daný úkol. Na velitelích se vyžadovalo, aby svým podřízeným vydávali stručné, nikoli detailní rozkazy, a aby jejich provedení ponechávali na uvážení a zkušenosti těchto podřízených. Takový přístup umožňoval maximální flexibilitu a dával co největší prostor iniciativě. „Nižší důstojníci se neučili prostá ‚školská‘ řešení problémů, se kterými se mohli setkat, ale místo toho se učili samostatně myslet,“ píše Stephen